

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У РОЗРІЗІ КОНЦЕПЦІЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Андрющенко І.С., канд. екон. наук, доц.
Сичова В. А., здоб. вищої освіти
Державний біотехнологічний університет

Важливими тенденціями розвитку світової економіки є глобалізація, посилення конкуренції, зміна її принципів, а також зростання ролі інноваційності у технічному прогресі. Інноваційність в сучасності є основним напрямком не тільки соціально-економічного прогресу, а й конкурентної переваги бізнесу. Інноваційність в діяльності підприємств набуває все більшого поширення, але при цьому мало вивчена і структурована з наукової та практичної точки зору. В той же час сучасні умови перебігу складних виробничих та управлінських процесів, швидких непередбачених змін зовнішнього та внутрішнього середовища, підвищення та розширення впливу конкурентів, висувають жорсткі вимоги до організації стратегічного управління, яке має на меті формування програми розвитку, враховуючи головні економічні, технологічні, соціальні та інші зміни наприклад, як воєнний фактор який на жаль є в Україні. Саме тому влучним рішенням при відбудові національної економіки України буде керування принципами стратегій та інновацій, бо саме вони зможуть оптимізувати та пришвидшити процеси встановлення стійкої економіки країни.

Головне місце у загальному процесі стратегічного управління займають функціональні стратегії або стратегії окремого функціонального підрозділу (сектору), які конкретизують обрану стратегію розвитку відповідно до головних напрямів діяльності, забезпечуючи досягнення та реалізацію поставлених цілей. Підприємству, конкретній галузі або сектору економіки потрібно мати стільки функціональних стратегій, скільки є напрямів діяльності [1, с. 209].

Для того щоб описати поняття стратегічного управління треба розглянути основні теоретичні підходи, принципи та методи які описують дану категорію. Становлення і розвиток теоретичних досліджень у сфері стратегічного управління базується на класичних підходах, що вдало зарекомендували себе у менеджменті, це:

- системний підхід – розглядається, як сукупність взаємопов'язаних елементів;
- процесний підхід – розглядається, як послідовність реалізації дій процесу;
- ситуаційний підхід – розглядається, як врахування сукупності можливих обставин.

Вищеперераховані положення знаходять відтворення у принципах стратегічного управління підприємством, серед яких виокремлюють такі:

- принцип перспективності, зорієнтований на довготривалі можливості підприємства, рекомендовані забезпечити ефективно стратегічне планування та прогнозування, оскільки стратегічні недоліки надзвичайно важко коригувати оперативними методами;

– принцип пріоритетності – топ-менеджмент підприємства зобов'язаний перманентно дотримуватися вибраної стратегії, підпорядковуючи власні оперативні та тактичні дії стратегічним пріоритетам;

– принцип реалізації, за яким поставлені цілі та орієнтири повинні відповідати наявним на підприємстві ресурсам (фінансовим, матеріальним, інформаційним, технологічним та іншим) та зовнішньому середовищу;

– принцип поетапності та циклічності передбачає, що стратегія запроваджується за етапами: вирішення довгострокових завдань здійснюється через реалізацію середньо- і короткострокових ініціатив;

– принцип комплексності проявляється в універсальному аналізі та обліку інформації, що дає змогу швидко та своєчасно реагувати на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища [2, с.80].

На даний час в економічній літературі виділяють багато підходів до тлумачення поняття «метод». У зв'язку з цим, було дано визначення поняття методи стратегічного управління, що означає певний набір інструментів, за допомогою яких управлінці галузі або підприємства можуть забезпечити розвиток та створення конкурентних переваг, а також створювати умови для отримання стану прибутковості. Цією послідовністю методів стратегічного управління є:

1. організація процесу стратегічного управління;
2. визначення основних факторів, які описують внутрішнє середовище;
3. розробка стратегій та загальної місії;
4. проведення аналізу загроз і можливостей зовнішнього середовища та внутрішніх сильних і слабких сторін (swot-аналіз);
5. розробка окремим підрозділом коротко- та довгострокових цілей та загальних завдань за кожним стратегічним напрямком;
6. узагальнення стратегії для всіх ланок в галузі або підприємстві, визначення обсягу необхідних ресурсів;
7. впровадження стратегічного управління;
8. моніторинг результатів [1, 3].

Якщо розглядати теоретичні основи формування інноваційного розвитку, то слід звернути увагу на таких світових науковців, як К. Фрімен (Інститут дослідження наукової політики Сассекського університету, Великобританія); Б.-А. Лундвалл (університет м Упсала, Швеція) та Р. Нельсон (Колумбійський університет, США). Перераховані науковці мали різні позиції у визначенні головних напрямів національної інноваційної системи, а саме: нові технології, нові знання, організаційні інститути. К. Фрімен створив концепцію зацікавлених сторін, яка досліджувала інституційний елемент інноваційної діяльності. Він розглядав економіки розвинених країн, що показали високий економічний ріст завдяки розвитку науки, освіти і наукомісткої промисловості. Б.-А. Лундвалл розглядав інноваційний розвиток як елемент взаємозв'язку, що знаходяться в межах держави. Основою інновацій, як системи, за думкою дослідника – є нові знання, які можна вигідно застосувати в економіці. Досліджував взаємини між виробниками і споживачами нових знань та інноваційних технологій. Р. Нельсон вважав, що головним елементом

інноваційної системи є комплекс організаційних інститутів. Досліджував шлях формування державної науково-технічної політики. На основі порівняння досвіду різних країн він показав, що ринкові механізми найбільш ефективні в інноваційній діяльності [4]. При виборі концепцій інноваційного стратегічного розвитку підприємства (галузі) можна спиратися не на одну провідну теорію, а на декілька одночасно, що дозволить отримати уявлення різних точок зору під різним кутом.

На основі викладеного матеріалу можна стверджувати, що фундаментальною основою формування інноваційності в стратегічному плануванні – є наукове підґрунтя, але, незважаючи на те, що кожним з науковців було зроблено значний вклад в розвиток інноваційності, еволюційність цього розвитку вимагає постійного продукування нових креативних поглядів для активного розвитку не тільки підприємства, країни, але і світової економіки в цілому, шляхом залучення інституціональної структури, креативного мислення персоналу та розвитку науково-технічного прогресу. Основною перевагою комплексного підходу поєднання інноваційного спрямування в стратегічному управлінні є те, що спочатку завжди проводиться ретельний аналіз підприємства (галузі), а отриманні дані дозволяють сформулювати відповідні реальності висновки. Також, на нашу думку, великою перевагою є можливість чітко відслідкувати динаміку результатів.

Інформаційні джерела:

1. Яшкіна Н. В. Сутність та методологія стратегічного управління: теоретичний аспект. URL : <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/738/1/Yashkina.pdf>
2. Швець Ю. О. Критичний огляд існуючих в економіці підходів до визначення поняття стратегічне управління. URL : http://www.economy.in.ua/pdf/7_2014/20.pdf
3. Петухова О. М., Ставицький О. В. Еволюція теорії стратегічного управління. URL : http://www.agrosvit.info/pdf/2_2015/3.pdf
4. Буняк Н. М. Сутність національної інноваційної системи. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=633>

СТАЛИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Богданович О.А., канд. екон. наук, доц.
Пучка С.А., здоб. вищої освіти
Державний біотехнологічний університет

До початку війни в нашій країні був розроблений проект Стратегії сталого розвитку України до 2030 року, де однією з головних національних стратегічних цілей є сприяння сталому розвитку агропромислового комплексу. Основні тези сталого розвитку агросектору: підвищення продуктивності людської праці у сільському господарстві (до 15 тис. дол. на рік у розрахунку на одного зайнятого в агровиробництві); підвищення доходів дрібних